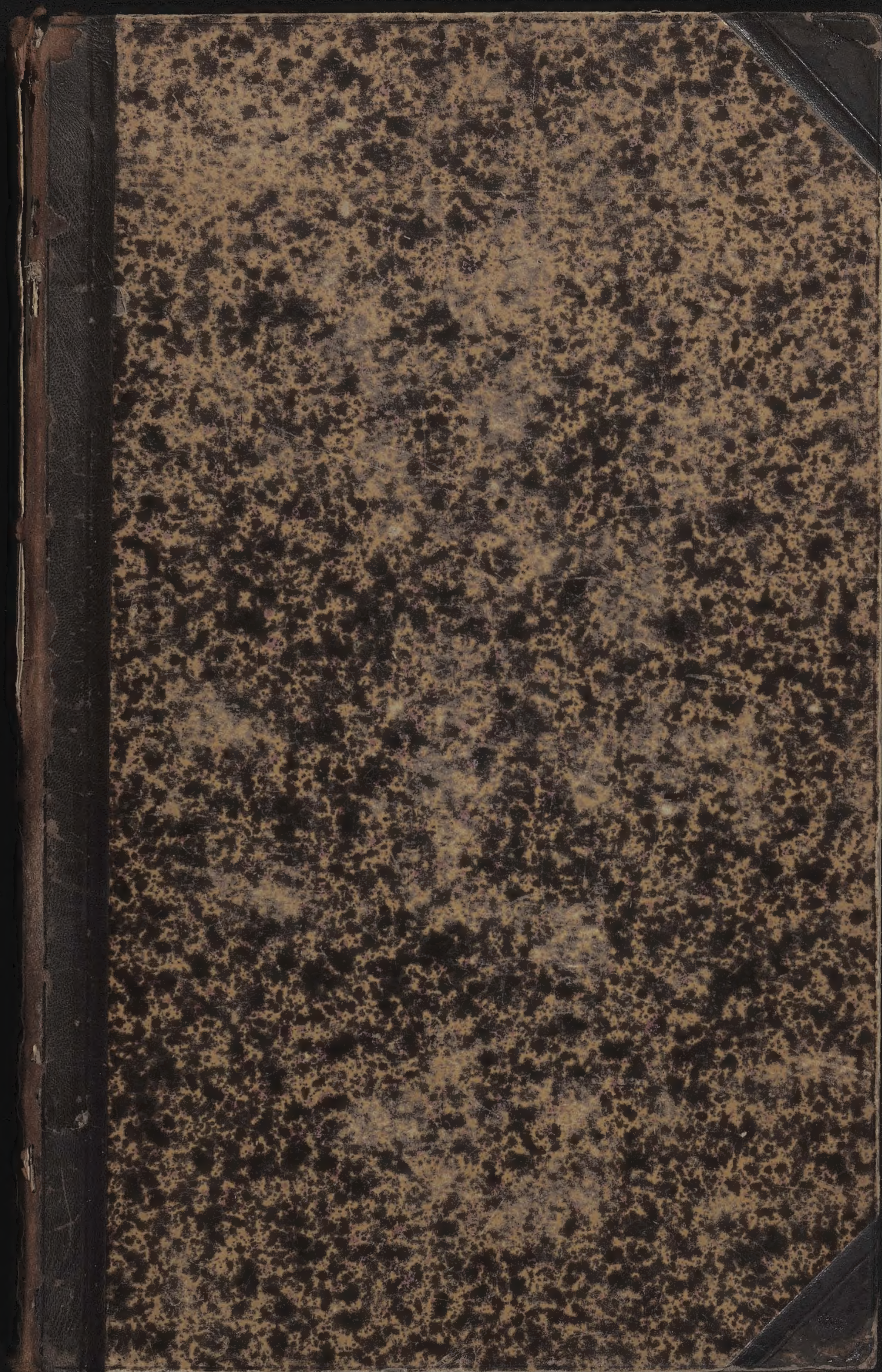

V
B J
C
392655
392687
I
Mag. St. Dr.
III

Silvia Rerum

-
IV
./.-
IV
m.dr./
0r.-
1790r.
91r.-
spra-
a/.-
763r.
demii
581.-
I.C.
ciach

OBIASNIENIE KONSTYTUCYI

POD TYTUŁEM PRZYSPIESZENIE SPRAWIEDLIWOSCI KRYMINALNYM SPRAWOM W. X. LIT:

Gdy w Konſtytucyi pod Tytułem „ Przyſpieſzenie ſprawiedliwości kryminalnym ſprawom W.X.Litt: „ nakazuie ſię Trybunałowi Głownemu tegoż W. X. Litt: za oddaniem pod iego wartę Delinkwenta, zaraz ſprawy tegoż rodzaiu ſądzić, *etiam in tractu* rozpoczętey inney ſprawy, bez żadnych zapozwow, tylko na mocy appellacyi założoney; przeto zapobiegaiąc temu, aby ztąd *Subdolè* nie utworzył ſię kiedyżkolwiek regeſtr, mogący ſię ſtać narzędziem arbitralności y intryg, podobny w ſkutku uciążliwości doznanych przez tak długi lat przeciąg, do Regeſtru Taktowego świeżo do klub y pierwiaſtkowey Jnſtytucyi przywròconego, obiaśniaiąc iak naydokładniey umyſł Konſtytucyi, ſprawiedliwość w ſprawach kryminalnych W. X. Litt: mieć chcemy: ażeby żadna ſprawa pod pretextem kryminału, w ſporach differencyi granicznych ſtałego, a iſtotnym końcem wciągnienia *principalis negotii* do ſądu, przez *motiva* nie mogła być podciąganą w Ziemſtwach, y w Grodach, pod naturę ſpraw do ſądow *extrakadencyinych* należących, ani tych, co po appellacyi do Trybunałow przychodząc, *in tractu etiam* inney ſprawy wołanemi być mogą, nie dozwalaiąc żadnego łączenia Aktoratu, chibaby wynikała *identitas negotii*, z uczeſnictwa zamierzonego, popełnionego, lub doznanego na ſobie kryminału, w niżey wyrazić ſię maiących przypadkach, odłączaiąc wſzyſtkie kategorye, któreby iakimkolwiek ſpoſobem zaymowały ſpory, do cywilnych ordynaryinych regeſtrow należące, waruiąc oraz: aby ani *incidenter*, ani oczywiście wprowadzonemi do rozpoznania przed ſąd extrakadencyiny być niemogły, y mieć chcemy, aby *ſimpliciter* ſprawy uczynkowe, to ieſt: naruſzoney kryminałem ſpokoyności publiczney przez formuiące ſię ſpiſki do buntow prowadzące, naſtępowania na życie *cujusvis generis* zaboyſtwa, rozboie, podpalania, naiazdy, y gwałty oſobom w

uczynione, do extrakadencyinych należały sądów; kryminały zaś *ex re* granicznych sporów zaszłe, y z Cywilnych powodów w dochodzeniu własności Ziemskich wynikłe, wyłączone mieć chcemy, surowo zakazuiąc Trybunałom Głownym W. X. Litt: wyrywać z porządku ordynaryinych Regestrow (pod pretextem *recentis Criminis*) sprawy do tychże Regestrow właściwie należące, tudzież naciągać, y rozszerzać umysł Prawa, mocą którego ustanowienie sądow extrakadencyinych, końcem przyspieszenia sprawiedliwości, w sprawach kryminalnych powiększać zamierza spokoyność y bespieczeństwo Obywatelów, a tego prawa mylne, lub wykrętne tłómaczenie w dawne inwolucye, y ucisku pogrążyłoby Prowincyą W. X. Litt:

